

Scenariusz zajęć Nr 1/2016

Autor: Specjalista Służby Leśnej ds. ochrony przyrody i edukacji

Martyna Lewandowska – Gross

Temat: Ochrona przyrody metodami gospodarki leśnej

Forma zajęć: zajęcia kameralne

Odbiorca: dzieci i młodzież szkolna, pedagodzy

Miejsce: sala lekcyjna w szkole,

Izba edukacji przyrodniczo – leśnej im. Jana Milewskiego

Czas: 60 min.

Cele:

1. Znajomość:

- *wybranych gatunków roślin chronionych, występujących na terenie Nadleśnictwa Myszyńiec (sasanka otwarta, arnika górską, goździk piaskowy, pomocnik baldaszkowaty, widłak jałowcowaty, itp.) oraz ich wymagań względem warunków siedliskowych;*
- *wybranych siedlisk przyrodniczych zachowanych w granicach Nadleśnictwa Myszyńiec: borów chrobotkowych oraz borów i lasów bagiennych;*
- *wybranych gatunków ptaków siedlisk borowych preferujących:*
  - *otwarte powierzchnie zrębu,*
  - *stare, obumierające drzewa w biogrupach starodrzewia, pozostawianych na użytkowanych gospodarczo powierzchniach leśnych,*
  - *uprawy leśne, drzewostany dojrzewające i dojrzałe,*
  - *brzegi drzewostanów sąsiadujące ze zrębem;*
- *metod ochrony czynnej i biernej stosowanych w realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej, dostosowanych indywidualnie do potrzeb przedmiotu ochrony – ekosystemu leśnego i jego komponentów:*

w zakresie ochrony czynnej

- *cięcia pielęgnacyjne w drzewostanie,*
- *kształtowanie różnorodności faz rozwojowych drzewostanów, poprzez ich użytkowanie i odnawianie,*

- zagospodarowanie surowca drzewnego powstającego w wyniku użytkowania rębego i trzebieżowego,
- przygotowanie powierzchni do odnowienia – uprawa gleby;

w zakresie ochrony biernej

- wyznaczenie ekosystemów referencyjnych,
- zachowanie stanowisk roślin w biogrupach starodrzewia.

2. Umiejętność:

- Rozpoznanie gatunków roślin zagrożonych wyginięciem, ujętych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin – sasanki otwartej i arniki górskiej;
- Wskazania metod gospodarczych mających wpływ na poprawę warunków świetlnych na stanowiskach rzadkich i chronionych roślin;
- Wskazania metod gospodarczych wpływających na dynamikę rozwojową rzadkich składników runa borów sosnowych;
- Wskazania przyczyn spadku liczebności populacji roślin prawnie chronionych.

3. Pozytywna postawa w stosunku do działalności Lasów Państwowych na rzecz zachowania ekosystemów leśnych oraz powiązanych z nim organizmów.

4. Szacunek odbiorcy do przyrody i jej poszczególnych elementów, w tym również kształtowanie postawy ekologicznej młodego członka społeczeństwa.

5. Czynna ochrona rzadkich i chronionych gatunków runa borów sosnowych, w zakresie przeciwdziałaniu niszczeniu, zrywaniu i wykopywaniu osobników rzadkich roślin, poprzez podnoszenie wiedzy i świadomości młodego pokolenia.

Metody i techniki: pogadanka, prelekcja z prezentacją multimedialną

Środki dydaktyczne: fotografie, eksponaty

Przebieg zajęć:

Faza wprowadzająca (15 min)

1. Prowadzący zajęcia przedstawia siebie jako pracownika Lasów Państwowych - jednostki realizującej zrównoważoną gospodarkę leśną, działającej na rzecz społeczeństwa

poprzez m.in. dostarczanie surowca drzewnego oraz na rzecz ochrony ekosystemów leśnych...

- 2. Prowadzący nawiązuje rozmowę z przybyłymi na zajęcia dziećmi i młodzieżą. Pyta o znane im metody gospodarowania wpływające pozytywnie na przyrodę. Omawia każdy wskazany przez uczestników przykład.*
- 3. Prowadzący na prezentacji multimedialnej lub w formie papierowego wydruku przedstawia fotografie roślin chronionych, występujących na terenie Nadleśnictwa Myszyniec. Sprawdza poziom ich znajomości przez uczniów lokalnych szkół.*
- 4. Prowadzący dostosowuje zakres i formę przekazywanych informacji do wieku grupy uczestniczącej w zajęciach.*

Faza realizacyjna (35 min)

- 1. Prowadzący zajęcia z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej (sala lekcyjna w placówce szkolnej) lub prezentacji fotografii na tablicy magnetycznej (Izba edukacji przyrodniczo – leśnej im. Jana Milewskiego) omawia zagadnienia, których znajomość postawiono za cel zajęć edukacyjnych pn. „Ochrona przyrody metodami gospodarki leśnej”.*
- 2. Prowadzący podkreśla rolę gospodarki leśnej w utrzymaniu populacji gatunków roślin i zwierząt związanych z lasami, poprzez zachowaniu trwałości i ciągłości istnienia ich środowiska życia.*
- 3. Na przykładzie sasanki otwartej prowadzący prowadzi pogadankę na temat przyczyn spadku liczebności populacji roślin rzadkich i chronionych. Podkreśla indywidualny udział każdego z nas w ochronie zagrożonych gatunków flory borów sosnowych, ginących często w wyniku nieodpowiedzialnego zachowania człowieka.*

Faza podsumowująca (10 min)

- 1. Prezentacja z wykorzystaniem fotografii w formie papierowego wydruku pn. „Czy wiesz w jakim środowisku żyję...”. Prowadzący zajęcia przyporządkowuje fotografie gatunków roślin i zwierząt do preferowanych przez nich faz rozwojowych drzewostanu. Wskazuje jak wiele gatunków bytuje i żeruje na uprawach leśnych - najmłodszej fazie rozwojowej drzewostanu, w biogrupach starodrzewiu pozostawionych na zrębach - powierzchniach przygotowanych do wprowadzenia młodego pokolenia lasu, w brzegach drzewostanu sąsiadujących ze zrębem, itp... Ile gatunków byłoby pozbawionych środowiska życia, gdyby leśnicy nie inicjowali przemiany pokoleniowej w lesie przez użytkowanie rębne dojrzałych drzewostanów... (prowadzący zabiera grupę fotografii roślin i zwierząt związanych np. ze zrębem, uprawą leśną).*